

Suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä, lukion opetussuunnitelman liite

1.1. Kiusaamisen eli kouluväkivallan määritelmä

Kiusaamista eli kouluväkivaltaa on toisen toistuva vahingoittaminen psyykkisesti tai fyysisesti. Väkivalta voi tapahtua lähikontaktissa tai etänä.

Kouluväkivaltaa ovat esimerkiksi

- fyysinen väkivalta, kuten lyöminen ja potkiminen
 - haukkuminen ja nimittely
 - toisen nolaaminen tai ilkeä vitsaileminen toisen kustannuksella
 - toisen eristäminen porukasta tai juorujen levittäminen
 - toisen yllyttäminen tekemään kavereiden hyväksynnän menettämisen uhalla jotain sellaista, joka on vaarallista, kiellettyä tai nöyryyttävää
- <<https://mielenterveystalo.fi/fi/ihmissuhteet/kiusaaminen-nuoruudessa>>

1.2. Kiusaamisen ehkäiseminen

Koulussamme painotetaan ”kuule, kohtaa, ohjaa” -toimintatavan tärkeyttä kaikissa toimissa.

Kiusaamisen ennalta ehkäiseminen lähtee siitä, että koulussamme ei kielletä kiusaamisilmiön olemassaoloa. Koulun säännöt saatetaan selvästi tiedoksi opiskelijoille ja koteihin. Ennaltaehkäisevää toimintaa ovat myös

- lukion ykkösten ryhmäytykset
- tutor-toiminta aloittavien opiskelijoiden tukena
- ryhmänohjaajan ja opiskelijan tutustumistapaamiset
- vanhempien tapaaminen tarvittaessa
- vanhempainillat
- välituntivalvonnat
- teeman käsittely Apollo-tunneilla

1.3. Toiminta kiusaamistilanteessa

Akuutissa kiusaamistilanteessa vastuuhenkilönä on koulun aikuinen, joka on ollut paikalla.

Tapahtuneeseen puututaan välittömästi ja tarpeen vaatiessa asian käsittelyä jatketaan.

Jokaiseen kiusaamisepäilyyn tai huolenaiheeseen paneudutaan ja tehdään huolelliset selvitykset tapahtumien kulusta. Käytetään apuna selvitystyössä KiVa-koulun (kiusaamisen vastainen) toimintamallia ja KiVa-tiimiä.

Huoltajia tiedotetaan asiasta ja tarvittaessa sitä selvitetään yhdessä huoltajien kanssa.

2. Väkivallan ehkäiseminen ja siihen puuttuminen

Jokaisella on oikeus turvalliseen ja väkivallattomaan ympäristöön sekä fyysiseen ja henkiseen

koskemattomuuteen koulussa. Avoin ja rakentava vuorovaikutus sekä kunnioittava suhtautuminen jokaisen ainutkertaisuuteen luovat Apollon koulussa pohjaa turvallisuudelle. Myös työrauhakäytänteet, välituntivalvonnat ja yhteisötason osallistava toiminta rakentavat ja ylläpitävät turvallisuuden kokemusta.

Väkivaltaiseen käytökseen on jokaisen henkilökunnan jäsenen puututtava välittömästi sekä selvitettävä tarvitaanko viranomaisapua. Väkivaltilanteet ilmoitetaan viipymättä rehtorille tai apulaisrehtorille. Väkivaltilanteissa huomioidaan tarvittaessa myös koulun pelastus- ja turvallisuussuunnitelman toimintaohjeet.

Fyysiseen väkivaltaan liittyvät tapaukset ilmoitetaan matalalla kynnyksellä poliisille tai lastensuojeluviranomaisille. Myös jatkuva henkinen väkivalta käsitellään opiskeluhuollon tai viranomaisten keinoin.

Työntekijän, joka havaitsee aggressiivista käytöstä, on tärkeää säilyttää rauhallisuus ja ammatillinen suhtautuminen. Keskeisiä toimintakeinoja ovat rauhoittava suhtautuminen, tilanteen arviointi ja väkivaltaisesti käyttäytyvän ihmisen auttaminen ulos omasta tunnetilastaan. Väkivaltilanteessa tulee huomioida kaikkien turvallisuus ja toteuttaa tilanteen edellyttämät turvallisuustoimet, esim. kutsua paikalle lisäapua ja huomioida muiden paikalla olevien oppilaiden turvallisuus.

Väkivallan kokeminen tai sen näkeminen saattaa aiheuttaa traumaattisen kokemuksen, joka huomioidaan jälkipuinnin yhteydessä sekä oppilaiden että henkilökunnan osalta.

3. Häirinnän ehkäiseminen ja siihen puuttuminen

Yhdenvertaisuusvaltuutetun mukaan häirintä määritellään henkilön tai ihmisryhmän arvon ja koskemattomuuden loukkaamiseksi siten, että se saa aikaan uhkaavan, halventavan tai hyökkäävän ilmapiirin. Häirintä muuttuu kiusaamiseksi, kun se kohdistuu toistuvasti yhteen ja samaan henkilöön tai ryhmään, joka on tilanteessa suhteellisen puolustuskyvytön ja kokee saamansa kohtelun itseään vahingoittavaksi ja loukkaavaksi.

Sukupuolisella häirinnällä tarkoitetaan yksipuolista, ei-toivottua huomiota, joka perustuu jollain lailla sukupuoleen ja joka saa kohteen tuntemaan itsensä noloksi, pelokkaaksi, loukkaantuneeksi tai vihaiseksi. Seksuaalinen häirintä kohdistuu erityisesti henkilön seksuaalisuuteen ja seksuaaliseen identiteettiin.

Häirintää ehkäistään parhaiten avoimella ja luottamusta rakentavalla suhtautumisella ja seksuaalisuuden ja kasvun asianmukaisella käsittelyllä.

Some-häirintä ja kiusaaminen

Yleisimpiä somehäirinnän muotoja ovat ahdistelu, yksityisten tietojen tai valheiden levittäminen, haukkuminen, seksuaalinen häirintä, uhkailu ja vainoaminen sekä identiteettivarkaudet.

Somehäirintä voi olla suoraa tai epäsuoraa. Suoraa häirintää on esimerkiksi yhden henkilön toiselle lähettämät loukkaavat tai uhkailevat viestit. Epäsuora häirintä taas tarkoittaa sitä, että muut henkilöt toimivat häirinnän välineenä. Tämä voi tarkoittaa esimerkiksi sitä, että henkilö julkaisee toisen puhelinnumeron tai henkilökohtaisia tietoja tai tunnuksia, minkä jälkeen tuntemattomat alkavat lähettää hänelle häiritseviä tai ahdistavia viestejä.

Koulupäivän aikana tapahtuvaan some-häirintään ja kiusaamiseen puututaan ja selvitetään osapuolten kesken. Tarvittaessa häirintään puututaan koulussa samoilla periaatteilla kuin kiusaamiseen.

4. Yhteistyö huoltajien ja viranomaisten kanssa

Yhteistyö huoltajien kanssa on keskeistä toimittaessa opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä.

Apollon Yhteiskoulu tekee paljon alueellista yhteistyötä eri viranomaisten ja muiden tahojen kanssa. Yhteistyön tavoitteena on jakaa tietoutta alueen ilmiöistä ja lisätä yhteistä ymmärrystä. Yhteistyön avulla toteutetaan hankkeita lasten ja nuorten hyvinvoinnin lisäämiseksi.

Koulun muutto Munkkiniemeen vuoden 2024 alussa edellyttää sopeutumista uuteen tilanteeseen.

5. Suunnitelmasta tiedottaminen, suunnitelman päivittäminen, seuranta ja arviointi

Suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä on nähtävillä koulun kotisivuilla. Suunnitelma käsitellään lukuvuosittain opettajien ja muun henkilökunnan kanssa. Suunnitelmaa seurataan, arvioidaan ja päivitetään havaintojen pohjalta kolmen vuoden välein. Tämä tapahtuu vuosittain opiskeluhuollon suunnitteluryhmässä ja tarvittaessa koulun johtokunnassa.